

Нам'ятайте
про
Україну!

СВОБОДА

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

SVOBODA

UKRAINIAN DAILY

Редкація і Адміністрація:
"Svoboda", 30 Montgomery St.
Jersey City, N.J. 07302
Телефони: (201) 434-0237
(201) 434-0807
з Нью-Йорку (212) 237-4125
УНСоюзу: (201) 451-2300
з Нью-Йорку (212) 227-5250
(212) 227-5251

PIK LXXXV. Ч. 175.

ДЖЕРЗІ СІТІ І НЬО ЙОРК, П'ЯТНИЦЯ, 18-ГО СЕРПНЯ 1978

ЦЕНТІВ 25 CENTS

JERSEY CITY and NEW YORK, FRIDAY, AUGUST 18, 1978

No. 175.

VOL. LXXXV.

ВІЯСНЮЮТЬ СТАНОВИЩЕ СЕН. ЮЗИКА ДО КАНАДСЬКОЇ КОНСТИТУЦІЇ

Оттава, Канада. Спеціальна Комісія канадського сенату для розгляду пропозицій до нової конституції, запропонованої в червні ц. р. ліберальним урядом прем'єр-міністра Еліота Трудо, відбула 8-го, 9-го і 10-го серпня ц. р. переслухання і переглянула надіслані численні пропозиції, які включають також статтю про права і обов'язки громадян, що повинна бути включена до нової конституції.

В дискусії сенатор Павло Юзик з Манітоби зазначив, що стаття про права і обов'язки громадян не є ще повною, бо у ній з'ясовані лише права, але немає обов'язків громадян Канади. Сенатор Юзик відмітив, що конституції Федеративної Республіки Німеччини, Швейцарії й інших демократичних країн встановлюють також обов'язки своїх громадян. Він також вказав на союветську конституцію, яка встановлює обов'язки громадян в тоталітарному контексті. Канадська преса інформувала опісля, що сенатор П. Юзик пропонував союветський модель конституції, що дуже здивувало його колег в сенаті. Це далеко від правди, — інформують в офіційному листку канадського сенату, — сенатор Юзик стверджує, що союветська конституція є обманливою, що

Сен. Павло Юзик

доказали численні дисиденти, як Сахаров, Солженіцин, Руденко і багато інших. Але справа включення прав і обов'язків громадян Канади до нової конституції є дуже важливою, бо це є частиною демократичного процесу і її розглядатиме комісія сенату. До цих обов'язків належать участь у виборах, пошана до законів країни, оборона національної честі Канади, забезпечення довілля, спротив дискримінації, шанування громадян різного походження тощо. В сенатському листку зазначається усіх громадян, які хотіли б висловити свою думку до цієї справи, писати на адресу: сенатор П. Юзик — Ді Сенат, Оттава, К1А 0А4, Канада.

У державних школах Манітоби вводять українсько-англійське двомовне навчання

Вінніпег (КУК). — У висліді інтервенції, представленої 27 лютого 1978 р. прем'єром і міністром шкільництва Манітоби делегати Центрального КУК і Вінніпезького Відділу КУК враз з представниками Канадського Інституту Українських Студій з Едмонтона і Вінніпезького Клубу УПІП, дня 20 липня 1978 р. доповнено шкільний закон Манітоби правом уживання іншої мови, побіч мов англійської і французької, як мови навчання не більше як 50 відсотків шкільних годин для пробних класів, визначених міністром шкільництва.

Згідно з тією зміною шкільного закону, Департамент Шкільництва Манітоби підготує відкрит-

тя пробних 2-мовних класів навчання предметів поповно в англійській і українській мовах в шкільному році 1978-79. Якщо збільшиться кількість учнів до початкових класів навчання в українській і англійській мовах, такі класи передбачено відкрити в 3-ох дивізіях Вінніпегу, а поза Вінніпегом в Трансконі і Вайта.

Незалежно від цієї можливості відкриття 2-мовних українсько-англійських класів, на зразок класу, започаткованого в Альберті, в державних школах Манітоби понад 4,000 учнів навчатимуться шкільною українською мовою як обов'язкового предмету в класах усіх ступнів народних і середніх шкіл.

Богдан Тарнавський видужує після важкої операції

З Фонду Катедри Українознавства інформують, що ексекутивний віцепрезидент цього Фонду та асистент директора Українського Наукового Інституту Гарвардського Університету для публічних зв'язків, відомий ентузіаст цих студій та громадський діяч мгр Богдан Тарнавський 8-го серпня ц. р. перейшов важку операцію, після якої тепер видужує та поступово приходить до сили.

Операція відбулася після того, як родинна лікарка спостерегла в мгра Б. Тарнавського деякі сим-

птоми можливого удару мозку і негайно спрямувала його до шпиталю, де після інтенсивних тестів хірург д-р Айра Кафов усунув загрозування з артерії, яка доводить кров до мозку. Операція відбулася, як згадано, 8-го серпня в шпиталі св. Петра в Нью-Бронсвіку, Н. Дж., та пройшла з повним успіхом, і пацієнт, після двох тижнів перебування в шпиталі, повернувся до свого дому і тепер, під доглядом родинної лікарки та під опікою своєї дружини пані Алі, поступово повертається до здоров'я і сил.

Померла вдова по б. редакторів „Свободи“ О. Стеткевичеві

Делрей Біч, Флориди (в. д.). — Дня 26-го липня 1978 померла на 94-му році життя Броніслава Стеткевич, жінка б. редактора „Свободи“ Осипа Стеткевича, в. д. м. своєї дочки Віри. За останні три роки п-і Броніслава Стеткевич була в комі під опікою медсестер.

Від 1905 р. коли Осип Стеткевич прибув з жінкою до Америки, п-і Стеткевич була невідступною довідницею та співробітницею на українській народній ниві

свого чоловіка. Осип Стеткевич був редактором „Свободи“, тоді, коли осідав б. в Нью-Йорку, і рівночасно він був українським школи, організував українські театральні вистави, в чому його дружина йому допомагала, приготувавши строї для артистів, переводячи проби, і т. п.

Покійна осиротіла дві дочки, Віру та Надю з мужем, сина проф. Йосифа Стеткевича з жінкою та дітьми та інж. Романа Стеткевича з родиною.

СЕНАТ СХВАЛИВ ПОДАТКОВІ КРЕДИТИ ДЛЯ СТУДЕНТІВ КОЛЕДЖІВ

Вашінгтон. — У вівторок, 15-го серпня, Сенат 65-ма голосами проти 27-ох схвалив законопроект, який пропонує надавати податкові кредити студентам коледжів та університетів, чи їхнім батькам, щоб в такий спосіб об'єднати їхні оплати за навчання, але раніше 56-ма голосами проти 41-го сенатори відкинули пропозицію, щоб такі податкові кредити стосувалися також батьків, діти, яких ходять до приватних чи парафіяльних початкових і середніх шкіл. Законопроект тепер передано спільній комісії обох Палат Конгресу для усунення розбіжностей, бо Палата Репрезентантів ще в червні схвалила проект, який такий пропонує податкові кредити батькам дітей, які навчаються у приватних і парафіяльних початкових і середніх школах.

Згідно із сенатським законопроектом, студенти вищих шкіл, чи їхні батьки, в цьому році могли б одержати до 250 доларів податкового кредиту, якщо вони повночасові студенти. Згадана сума стосувалася б кожного студента в даній родині і податкові кредити були б ретроактивні від 1-го серпня ц. р. Починаючи з 1-го жовтня 1980-го року максимальні податкові кредити зростали б до 500 доларів і з них могли б тоді вже користатися також студенти, які не беруть повної програми навчання

(„парт-тайм студентс“). Демократичний сенатор Деніел Мойніген з Нью-Йорку гостро скритикував рішення Сенату щодо відмови податкових кредитів для учнів приватних чи парафіяльних шкіл, вказуючи, що батьки тих дітей несправедливо носять подвійні кошти, бо не тільки платять за навчання їхніх дітей у тих школах, але також мусять платити податки на підтримку системи публічних початкових і середніх шкіл. Мойніген заявив, що Сенат так повинен був призначити 250 доларів податкового кредиту для учнів приватних і парафіяльних шкіл і заперечити твердження тих, які вважають, що такі кредити порушували б Перший Додаток до Конституції ЗСА, який заповнює „відокремлення церкви і держави“.

Президент Джіммі Картер кілька разів вже налягав, що накладе „вето“ на будь-який законопроект, який пропонує податкові кредити для студентів коледжів і приватних початкових та середніх шкіл. Президент пропонує поширити програми федеральних дотацій і позичок для студентів вищих шкіл. Однак, як вказує сенатор Мойніген, пропозиція Білого Дому цілком ігнорує учнів приватних і парафіяльних шкіл і тому він та інші сенатори протидіють тому плянові Білого Дому.

ЗСА закликають союзників не продавати комп'ютерів Москві

Вашінгтон. — Речник Державного департаменту Годдінг Картер у вівторок, 15-го серпня, поінформовав, що після того, як президент Джіммі Картер, реагуючи на засуди союветських дисидентів Анатолія Шаранського, Александра Гінзбурга та Віктораса Петруса, уневажив запланований продаж комп'ютера „Юнібек“ союветському пресовому агентству ТАСС, американський уряд закликає уряди Британії, Франції, Західної Німеччини та Японії теж не продавати подібних комп'ютерів Союветському Союзу.

ТАСС був замовив цей комп'ютер у фірми Сперд-Ренд для використання під час Олімпійських Ігор, які в 1980-му році проходять у Москві.

Президент Картер, повідомляючи про його рішення припинити продаж комп'ютера, не згадував про засуди союветських дисидентів, а заявив, що

рішення запало з причин, які пов'язані з питанням крайової безпеки, бо „Юнібек“ занадто удосконалений, щоб опинитися в руках союветських властей. Натомість інші члени американського уряду твердять, що припинення продажу комп'ютера так було відплатною акцією за засуди згаданих союветських дисидентів.

Продаж такої розвиненої технології, як згаданий комп'ютер, підлягає згоді цілого комітету Західних союзників, який має назву КОКОМ. Таким чином кожний член фактично може накласти „вето“ на продаж розвиненої машинерії комуністичним країнам. Коментатори припускають, що заклик уряду ЗСА до урядів союзних держав не продавати комп'ютерів ТАСС-ові був натяком, що президент Картер готовий у крайнім випадку покористуватися правом на „вето“.

Працівники Союзівки відмітили ювілейні дати публікацій УНСоюзу

Союзівка (з. с.). — Працівники Союзівки, відомі із своїх мистецьких постановок в минулих сезонах в рамках серії літніх культурно-розважкових програм згадали щоденник „Свобода“ з нагоди його 85-ліття, „Український Тиждень“ в його 45-ліття і дитячий журнал „Веселка“ в його срібні роковини постановкою сатири в трьох діях під заголовком „Репортер зі Свободи“ пера Володимира Гентіша, яку вони з гумором і ентузіазмом ввели на сцені аудиторії „Веселка“ в суботу, 12-го серпня, в присутності численних глядачів, серед них деяких членів ексективних УНСоюзу і працівників видавництва „Свобода“.

В постановці взяло участь понад 30 юних працівників цієї оселі УНСоюзу, які приготували до неї протягом попередніх двох тижнів у вільний від щоденних зайнятих час, вивчаючи ролі і пісні, приготували

чи декорації та відбуваючи проби часто-густо до пізньої ночі. Цю їхню жертвенність, як і справно виведені сцени, танки і пісні публіка винагородила довгими оплесками, а головний передік УНСоюзу д-р Іван Фліспід кінце п'єси висловив ім признання і подяку.

На сюжет п'єси зложився хитрий задум наймодішого члена редакції „Свободи“ Юрка Цікавого або „Снупі“ (Теодор Сенчишин) намовити мистецький ансамбль працівників Союзівки виступити на бенкеті з нагоди 85-ліття „Свободи“, а разом здобути серце Ані (Аня Дидик), в якій він залюбувся ще попереднього літа на Союзівці. В порозумінні з редактором Свобідним (Алек Худолій, який в останній хвилині заступив за хоріволого Романа Василька), який одержав інструкції від головного редактора влаштувати бенкет, та в співпраці з редактором Тенісовим

СССР І ТАЙВАН ПРОДОВЖУЮТЬ АТАКУВАТИ ЯПОНІЮ ЗА ДОГОВІР З КИТАЄМ

Токіо, Японія. — Пресові агентства інформують, що виступ про підписання мирного договору і договору про дружню співпрацю Японії з Китайською Народною Республікою прихильно привітали у Вашингтоні й інших західних столицях, але принаймні дві держави — Союветський Союз і республіка національного Китаю на Тайвані не тільки розчаровані, але і озлоблені на Японію і КНР. Договір, як відомо, включає контрверсійну клязую про засудження гегемонії, яку комуністична преса Китаю вже почала використовувати на всі лади для засуду союветського експансіонізму, але й СССР, спільно з Тайванем, не перестають атакувати КНР, кажучи, що Пекін використовує договір для просування своєї власної експансивної політики. „Іронія так хоче, — пише кореспондент газети „Ди Нюз Ворлд“ Роберт Мортон у числі з 16-го серпня ц. р., — що дві держави, які визнають протилежну ідеологію, знаходять спільну мову відносно договору і китайської закордонної політики взагалі“.

В офіційній заяві, опублікованій в Тайпєй 12-го серпня ц. р., тобто в самому дні, коли був підписаний договір, міністер закордонних справ Тайвану Шен Чанг-гуан сильно атакував мировий договір Японії з Китаєм, підкреслюючи, що цей договір не тільки підірвав дружні зв'язки Тайвану з Японією, але також може дуже пошкодити Японії та іншим країнам Азії в районі Пасифіку. „Пекінські намагання комунізувати Японію й інші країни Азії ніколи не минілися“, — заявив Шен, відмічуючи при тому, що Тайван ніколи не визнає підписаної умови. Шен також наголосив, що не комуністи на

матеріку репрезентують китайський народ, а уряд в Тайпєй і так залишиться, поки китайський народ не позбудеться комуністичних верховодів.

Японія вже раніше зв'язала дипломатичні зв'язки з Тайванем, як тільки почалися переговори з Пекіном про підписання договору, але обидві країни вдержують між собою контакти і ведуть поживалену торгівлю.

Помимо того, що москвська реакція не була такою гострою, як реакція уряду на Тайвані, політичні спостерігачі висловлюють думку, що Японії більше загрожує СССР, як Тайван чи будь-які інші держави світу. Союветське агентство ТАСС більше концентрує свої атаки на КНР, яка, мовляв, хоче накинати свою волю іншим країнам Азії. Совети також категорично відкидають, заперечують Японії, що договір не звернений проти жадної держави. Прем'єр-міністер японського уряду Такео Фукуда вислав нового амбасадора до Москви з виразними інструкціями заперечити, що договір в ніякому випадку не заторкуватиме японсько-союветських зв'язків і співпраці. Але коли репрезентант Японії з'явився в міністерстві закордонних справ СССР, йому холодно заявили, що Союветський Союз дивитиметься на практичні потягнення зв'язані з договором, а не на теоретичні заперечення. Союветський амбасадор до Японії Дмитрій Полянський вихав до Москви, як тільки стало відомо, що договір був підписаний, і не відомо коли і чи взагалі повернеться до Токіо. Теоретично Японія і СССР перебувають ще в стані війни, бо мировий договір з часів Другої світової війни ніколи не був підписаний між цими двома країнами.

Японія молитовно відзначила 33 річницю закінчення Другої світової війни

Токіо, Японія. — Ройтер інформув, що Японія молитовно відзначила 33-тюрічницю від дня закінчення Другої світової війни. Імператор Японії Гірогіто заклав японців 15-го серпня ц. р. припинити на одну хвилину працю і в молитві спом'янути три мільйони земляків, які загинули в часі Другої світової війни. Гірогіто при тому відмітив, що йому ще

й досі болить серце, як прагдуть собі воєнні часи. Імператор Японії, якому минуло 77 років життя, є символом духовним зверхником японського народу на протязі останніх 53-ох років. В часі

молитовної згадки він стояв біля пам'ятника жертвам війни у глибокій задумі і мовчав за тих, що загинули 33 роки тому.

Сцена із „Репортера зі Свободи“ на Союзівці.
(Світлів ред. Ігор Дябога)

(Борис Федорів), „Снупі“ — в камуфляжі студента-працівника — вальдує перемогити Анію і Оксану (Оксана Кордуба) виступити на бенкеті з працівниками та одержати на це дозвіл управителя Союзівки Володимира Кваса (на прочуд всіх глядачів виступав у власній ролі). Бенкет, включно з представленням всіх присутніх працівників членів Головного Екзекутивного Комітету УНСоюзу і членів Видавництва „Свобода“, які прибули сюди на запрошення працівників оселі, становив фінал п'єси з мистецькою програмою.

Характеристичні сценки з редакції „Свободи“ і (Продовження на стор. 3-ій)

„ГОМІН УКРАЇНИ“ У ФІЛЬДЕЛЬФІЇ ЦІЄ СУБОТИ

Філадельфія. — З місцевого Відділу УНКА алярмують, що великий Фестиваль „Гомін України“ в Робін Гуд Делл-Іст у цьому Місті братньої любови відбудеться 18-го серпня, що припадає цієї п'ятниці, а не суботи, як це помилково подано в надрукованому в „Свободі“ 16-го серпня дописі Н. П.

О. ТИХИЙ І П. ВІНС ПОЧАЛИ ГОЛОДІВКУ

Нью-Йорк. (Пресова Служба ЗП УГВР). — Як повідомляє академік Андрій Сахаров з Москви, український політичний в'язень, член Гельсінської групи Олександра Тихий розпочав при кінці липня ц. р. голодівку, вимагаючи перегляду його справи. Стан здоров'я Тихого в наслідок цієї голодівки дуже погіршився. В Україні є побоювання, що Тихий має намір продовжувати голодівку безконечно.

Олександра Тихий, 49-річний вчитель, був заарештований в Донецьку 5 лютого 1977 року за діяльність в Українській громадській групі сприяння виконанню Гельсінських угод. Суд над ним і Миколою Руденком відбувся 23 червня — 1 липня 1977 року в місті Дружківка Донецької області. Олександру Тихого засудили на 10 років

позбавлення волі і 5 років заслання; Миколу Руденка на 7 років позбавлення волі і 5 років заслання. Олександра Тихий перебуває тепер в Мордовському таборі ч. 1.

3 України прийшла вістка, що 29 липня ц. р. розпочав голодівку Петро Вінс, член Української Гельсінської групи, який тепер знаходиться в київській тюрмі. Петра Вінса засудили в березні ц. р. на рік ув'язнення за „дармоїдство“. У другій половині травня ц. р. у тюрмі в Києві його побив прапорщик Бурлець.

Після засуду, Вінс вніс прохання про касацію, яка мала розглядатися ще в травні ц. р.

Батько Петра Вінса, Георгій Вінс, відомий баптистський пастор, відбував 5-річний присуд за „дармоїдство“ (Якутська АССР, г. Якут, пос. Табага, учр. ЯД-40/7).

Відділ КУК в Торонті в обороні Левка Лук'яненка

Торонто (КУК). — В щоденнику „Глоб енд Мейл“ з датою 28 липня 1978, з ініціативи і на коштів Відділу КУК в Торонто поміщено велике повідомлення в обороні Л. Лук'яненка зараз після його засуду союветським судом на 10 років примусової праці і 5 років заслання. В тексті повідомлення вставлено лист-вирізок, щоби читачі зверталися до прем'єра П. Е. Трудо своїми підписами під написом „Я долучаюся до всіх тих, хто виступив в обороні Л. Лук'яненка та інших засуджених членів Оборони Гельсінських Угод і прошу поставити вимогу на їх негайне звільнення“.

Повідомлення Торонто-ського Відділу КУК опубліковано під наголовком „Чи є „злочинцями“ ті, яких Канада іменує кандидатами на Нобелівсь-

Левко Лук'яненко

ку Нагороду Миру?“ Разом з підписом і адресою Відділу КУК подано повністю назви всіх 33 Складових Організацій цього Відділу, які разом репрезентують велику більшість 80,000 українців, замешкалих в метрополітальному Торонті.

Щербицький атакує „буржуазних ідеологічних диверсантів“

Київська „Молодь України“ інформують, що під час липневої Республіканської Наукової Конференції в Києві доповідав перший секретар ЦК Комуністичної партії України В. В. Щербицький на тему: „Велика ленінська партія — партія революційної боротьби і комуністичного творення“. Щербицький, проаналізувавши виникнення більшовизму і провідний шлях партії від ПД до ХУП з'їзду та півтове й „епохальне“ значення, назвав Компартію України — „виробуванним загном КПСС“. Відтак, щоб ще більше підкреслити значення партії, Щербицький відкликався на слова генерального секретаря ЦК КПСС Л. І. Брежнєва, який сказав, що „партія — це колективний розум усього народу“. Описав Щербицький віддав данину „всесильному вченню Маркса“, водночас стверджуючи, що „його величезної сили революційний заряд викликають страх і ненависть старого світу, всіх наших недругів“.

Щербицький далі довав, що „провокаційна кампанія, за допомогою якої реакційні мілітаристські кола втручаються у внутрішні справи соціалістичних держав і намагаються підірвати розрядку, суперечить Заклячому актові і самому духові Гельсінкі. У радянських людей своя правосвідомість: для них найвища соціальна цінність — соціалістичне суспільство, завоюване і створене в гострій і важкій боротьбі“.

Щербицький атакує „буржуазних ідеологічних диверсантів“ про „гонку зброєю“ і про „імперіалістичні кола противників розрядки“, повів у своїй доповіді гостру атаку проти „імперіалістичної і реакційної“ партії, яку „під прикриттям лицемірного і розгнузданого галасу про мниму радянську загрозу, якісь порушення прав людини в соціалістичних країнах, ведуть проти нас ретельно скоординовану „психологічну війну“. Вони намагаються всіляко підірвати окремих відщепенців, тих, хто, потрапивши на вулку ідеологічних диверсантів або спецслужб імперіалізму, виступає проти завоювань соціалізму, проти свого народу. Вороги миру і розрядки хотіли б присвоїти собі права суверенних народів і визначати, які закони іноземних держав хороші, а які погані, кого слід вважати порушником законів, а кого ні“.

„Але, — твердив далі Щербицький, — ніяка димовая заслона не приховає підступних намірів антирадянських, не введе в оману світову громадськість“.

СВОБОДА

UKRAINSKYI SHCHENNIK SVOBODA
FOUNDED 1893

newspaper published daily except Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc., at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07303.

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1103 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.

Передплата: на рік — \$30.00, на пів року — \$16.00, на 3 місяці — \$9.00. Для членів УНСОЮЗУ 65¢ м.с. За кожну зміну адреси — 25¢. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

Татт! дописи, підписані авторами, не можуть відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає свої права в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріали, незалежно від того, чи повертаються тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, доводячи задрезовану коверту з відповідною поштовою оплатою. За зміст оголошень Редакція не відповідає.

O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Закривають злочинність

Тільки випадково продаються на Захід інформації про стан злочинності в Советському Союзі й сателітних країнах комуністичного блоку, бо ані советська, ані сателітна преса про ці справи не згадує так, наче б у країнах "соціалістичної співдружності" злочинності взагалі не було. Тим часом, як інформували недавно ідоложителі "Нью Йорк Таймс", війства, грабежі, ув'язнення, побиття та інші форми злочинів у Москві та інших більших містах СРСР і країн сателітів стали буденним явищем. Але тому, що совєти не публікують статистики злочинності, мешканці советських міст не живуть у такому напруженому страху, як, наприклад, мешканці міста-великана Нью Йорку чи інших подібних міст на Заході. Помімо того, що комуно-московські диктатори заборонили говорити публічно про злочин, зробивши його тим самим "державною таємницею", а соціалістичні охоронці державного і громадського порядку уважають, що в країнах "передового соціалізму" не може бути злочинності, вістки про поширення злочинів в СРСР всетаки продаються у вільний світ за посередництвом численних туристів і втікачів. Про них розповідають також нові емігранти з советського "раю", які були наочними свідками, або і жертвами злочинів.

Про зростання злочинів у Советському Союзі дуже вичерпно писав свого часу виходець з СРСР проф. М. Земцов. Спираючись на засекречені дані, він стверджував, що, наприклад, в 1941 р. в СРСР було зареєстровано 81.000 злочинів, а 30 років пізніше злочинність зменшилася до 718.000 і значно поширилася по цілому Советському Союзі та перекинулася навіть до контрольованих органами КГБ концетраційних таборів. Треба при тому пригадати, що низове начальство дуже часто приховує число злочинів перед вищим керівництвом Компартії, боячись догани.

Дейвід К. Шпілгер, кореспондент "Нью Йорк Таймс" в Советському Союзі, пишучи про злочинність в СРСР, що найстрашнішу хворобу людства в сьогоденні часах, також наводить численні випадки вбивств, пограбувань тощо, вчинених підлітками від 14-18-го року життя. Багато з них знаходяться поза школою, заливаються

дурно алкогольом, гуртуються в банди під керівництвом старших товаришів. Коли Шпілгер запитав співрозмовника "Известий", чому про ці справи советські газети не пишуть і не підносять тривоги перед суспільністю, йому відповіли, "якщо ми кожного дня будемо писати про злочини, доконані в Москві, людям буде не менш страшно, ніж, наприклад, у Нью Йорку". Взагалі правдивої статистики злочинів не подається, її прямо заважають, тобто зумисно закривають злочини.

Советська преса присвячує в останньому часі дуже багато місця алкоголізму. І тут відчувається, що це вже не тільки звичайні сигнали тривоги, а своєрідна кампанія боротьби з пиянством і злочинністю. При тому советська преса вже не згадує про "буржуазні впливи", бо пиятикою та злочинами "втішається" вже друге покоління, народжене в країні "справжнього соціалізму", дуже часто діти високопоставлених партійних і державних осіб. Очевидно, що не тільки алкогольізм є причиною загинання советської, навіть комсомольської молоді. Причин треба шукати також у самому способі бездіяльного життя молоді, до якого приводить комуністична фікція і забірханість.

Треба, отже, сумніватися, чи комуно-московська імперія зможе встояти довго тільки в оперті на військову силу, егізм і розпиту до безтями молоді, яка не хоче мати нічого спільного з комунізмом. Імперія "двигатиків", як писав свого ч. у Валентин Мороз, мусить впасти скоріше чи пізніше, тим більше, що її розкладають ще й інші протиріччя і зокрема боротьба доведених Москвою народів, які домагаються належної їм волі і незалежності.

Степан Женецький

ЯКЩО ЗАВТРА ВІЙНА...

В той час, як холоднішають відносини між Америкою і червоною Москвою, Вашингтон, проваляючи політику рівноваги сил, щораз уважливіше застосовується над можливість повної співпраці, а то й союзу з комуністичним Китаєм. В американській пресі тепер часто появляються статті й коментарі американських знавців китайських справ, у яких обговорюється з усіх боків можливість тісних відносин з Пекіном.

Дуже цікаві думки про перспективи майбутніх відносин між Америкою і комуністичним Китаєм висловив М. Коннорс у статті "Китай і Росія: можливість війни", що була надрукована в журналі "Америка" з 24 червня 1978 року.

У підзаголовному розділі п'єси американський автор пише, що Китай і Росія (у автора всюди Росія), два великі конкуренти комуністичного світу, вже воюють за спірні території на манджурських кордонах. Якщо цей конфлікт поглибиться, пише він, Захід напевно буде втягнений в цю війну і, правдоподібно, піде на поміч Москві.

Далекохідна бочка пороку

Уважно спостерігаючи відносини, що заіснували на довжині 4.150 миль советсько-китайського кордону, приходиться до висновку, що тамошні відносини криють у собі більше вибухових складників, ніж порохова бочка Середнього Сходу. Ізраїль і Сирія, що ворогують між собою, є маленькими державами і в основному їхнє поступовання залежить від постави Америки і Советського Союзу. Натомість Москва і Китай є великими потугами, навіть якщо не цілком рівні під оглядом військової технології чи населення. Між ними заіснувала смертельна ворожнеча на тлі територіальному, ідеологічному — замовчуваному обома сторонами — расовому. В кожній з цих трьох поодиноких причин криються класичні складники, що, звичайно, доводять до війни.

М. Коннорс дивується, що хоч на Далекому Сході заіснувала поважна небезпека війни, головню після багатьох збройних сутичок советських і китайських військ перед і після великої битви на ріці Уссурі в березні 1969 року, то Вашингтон ще досі поважно не застановлюється над тим, що робити Америці, якщо б там почалася війна. Вашингтон навіть сердиться, коли хтось з американських військовиків займається тим конфліктом. Коли один американ-

ський генерал при НАТО (Північно-Атлантичний Об'єднаний Союз) заявив був у доповіді перед американськими середньо-шкільниками в Німеччині, що ще за їхнього життя йде до советсько-китайської війни — американські власті висловили йому за це догану і відкликали до Америки.

Американці легковажать московсько-китайський конфлікт

Одною з головних причин, чому Вашингтон так мало присвячує уваги московсько-китайській ворожнечі, є те, що американці ніяк не в силі зрозуміти важливості великого поділу в комуністичному світі. Реакція американців відносно роздору між Москвою і Китаєм є така, що одні ще далі не вірять у цей поділ, а інші приймають його із захопленням та сподіванням, що це закінчить холодну війну з Москвою і спричинить повернення прихильницьких відносин, які існували між Вашингтоном і Москвою в 1941-1945 роках.

Погляди тих, що не вірять у советсько-китайський розрив, автор називає "фундаментальним підходом до Китаю". Вони просто відкидають можливість реального китайсько-советського непорозуміння. Для них китайці, це агенти Советського Союзу, які є частиною міжнародної комуністичної змови. Навіть тепер, після наявної советсько-китайської ворожнечі, вони не вірять у її правдивість. На їхній погляд, розрив між ними двома комуністичними країнами є удаванням, шлілю якого є обидурти Захід, щоб він послабив свої оборонні заходи. Прихильники цього погляду вірять, що коли надійде для комуністів слушний час, то єдиною телефонічною розмовою відповідної особи в Москві і Пекіні припинить советсько-китайське непорозуміння. Жадні реальні докази не в силі захитати їхню віру в неіснування московсько-китайської ворожнечі. Один із визнаєць такого погляду, коли йому вказали на збройну сутичку на річці Уссурі, відповів: "Насправді ніхто точно не знає, чи тоді взагалі щось притрисалося на тому місці!"

Готові допомагати москалям

Ті ж знову американці, які вірять в існуючий советсько-китайський розрив, є тієї думки, що коли б дійшло до советсько-китайської війни, Америка повинна виступити по боці... Советського Союзу!

(Продовження буде)

Л. Павлович

СЛОВО РІДНЕ, МОВО РІДНА...

З перспективи порівняльно ще не так давно минулого, завважуємо поступовий занепад живучості української мови серед нашої молоді в діаспорі. Здається, що це не так давно рідне українське слово лунало серед нашої молоді, а зокрема серед тієї, яка була згуртована в наших молодіжних організаціях. Приємно було прислуховуватись, коли наша молоді, вже вихована поза межами України, бездоганно послугували своєю рідною мовою.

За останніх 15 років багато змінилось, а почавши від кінця 60-х років процес занепаду живучості української мови серед нашої молоді набрав жорстокого темпа, змушуючи горьку наших патріотів, які залишилися в наших проміжнях серед байдужого моря, застановитися і задуматися в дзвін тривоги. Десятки статей у наших часописах, журналах та численні дискусії панелі були присвячені на те, щоб в якийсь спосіб зупинити цей процес та бодай частинно відстояти те, що нам найдорожче, нашу українську мову, яка завжди була, є і повсякчас залишається головним носієм наших національних традицій і духової спадщини. Однак, мимоморя слів і сліз, вилитих на сторінках нашої преси, стан не покращав, а навпаки, поступово погіршується. В чому причина і як цьому заридати?

На це питання не легко дати вичерпну відповідь. Вона бо, така відповідь, залежна від низки чинників, яких не зарди легко проаналізувати, а ще важче з точністю устійнити, котрий із них є найбільш відповідальним. Середняк чинників, які мають рішальний вплив на збереження рідної мови, найперше і найважливіше має займатися рідний дім, а відтак ряд інших чинників, які відіграють певну роль у збереженні рідної мови, серед яких приходить на умінь жити. Без сумніву, і тут є неперечні докази, що найважливішим і дуже часто рішальним чинником в збереженні рідної мови є рідний дім, де дитина навчається своїй рідній мові, а плекання і збереження рідної мови в дитинстві це заборолує супроти процесу денационалізації і забезпечення її півновартісного члена української спільноти.

Думаю, що кожний погодиться з тим, що там, де дитина вчиться рідній мові від своїх батьків, вона опанує її краще і скоріше, а процес відчуження приходить багато скоріше в міру того, коли знання і важливість цієї мови меншає. Умови і стан, в яких знаходиться сьогоденна українська мова тут на наших поселеннях, зобов'язує перед усім батьків взяти на себе найбільший тягар відповідальності за її

ЛЮДИНА І СИСТЕМА

(Про книжку "У смертельному колі" Степана Федорівського)

1. Зачула в корчах жалю повна мрія і надія молодість, обірвана протилежною системою...
2. Витримати, за всяку ціну витримати і не впасти в зневіру під тягарем знущань над Людиною і нацією.

Два етапи, два життєві струми одного й того самого героя Наума Дубогриза в змаганні з тим самим ворогом на етапі першому і пізніше — на етапі другому, вже поза межами Батьківщини.

У короткому слові "До читачів" автор називає свій твір "песною мірою твором мемуаристичним... Усі події, місяці, часі люди є реальні, коліс широко відомі українському суспільству..."

З такою настановою автора тут і там заходить в суперечність белегистична манера звичайної повісті з одним головним персонажем — Наумом Дубогризом, у якому читачеві вільно вгадувати особу самого автора. Та, само собою, незалежно від літературної форми, вага і значення літературно-мистецького твору визначається насамперед змістом — ідеями в образах, поданих у творі. Під цим оглядом найголовніше місце займає, розуміється,

ком рідного дому є наші церкви. Церква завжди відіграла і повсякчас відіграє одну з найважливіших функцій в збереженні тисячолітніх надбань українського народу. Церква була, є і залишиться тією найважливішою інституцією в житті людини і народів, особливо в житті українського народу, де вона була необхідною в кристалізації і визріванні ідентичності української нації. Почуття окремишності української нації до великої міри задержалося власне завдяки нашим Церквам. Тому наші Церкви в діаспорі мусять залишитися тим носієм наших національних надбань і заборолу проти денационалізації. Щоб успішно закріпити своє світле минуле та запевнити свою духову і фізичну тяглість і пов'язаність з українським народом, наші Церкви тут на місцях наших поселень, мусять за всяку ціну взяти на себе більшу відповідальність за долю нашої спільноти. В співпраці з батьківським домом, молодечими організаціями та іншими установами, вони повинні присвятити більше уваги вихованню нашої молоді не тільки в християнському, але також українському дусі. Заціплюючи християнську мораль та духову спадщину українського народу в душах нашої молоді, наші Церкви запевнять собі не тільки свою тяглість, але рівнож допоможуть братам в Україні в їхній нерівній боротьбі за волю і незалежність.

Якщо оцінювати літературно-мистецьку якість епізодів чужинських і вітчизняних, то ми переважно віддамо такі вітчизняні: тут бо найдушевішче вражє контраст, між гуманістичним і природним, що так скажемо, конструктивізм селянського побуту й праці — з одного боку, і дикою жорстокістю, вандалізмом носів більшовицького режиму: пригадаймо собі навалу "червоних кавалеристів" на дідову пасіку та блюзнірське стріляння п'яного командира по іконах у селянській хаті.

З великою душевною теплотою герой твору (а читач має право отождествити його з автором) згадує роки навчання — спочатку в селі, пізніше в місті (головно в Києві); пригадає міські постаті шкільних товаришів, також викладачів-українців. Із цих сторінок так і струмуть на читача той ентузіазм, що ним справді була охоплена в роках українізації селянська і робітничка молодь українського походження. Вона так горнула до освіти, так "ковтала" знання рідною мовою, що це передавалося й учителям і вони давали з себе максимум, хоч

(Продовження на стор. 3-ій)

Богдан Остап'юк

ВКЛАД УКРАЇНСЬКИХ ВЧЕНИХ ТА МИСТЦІВ У ДОРІБОК ЯГАЙЛОНСЬКОГО УНІВЕРСИТЕТУ

Краків — древня столиця Польщі (польських королів) є осідком одного з найстаріших слов'янських (побіч Карлового університету у Празі), а саме — Ягайлонського університету. Його оснував король Казимир Великий в 1364 р. Першим осідком Казимирового університету була ділянка Казимир (Казим'єж), за короля Ягайла його перенесено на вулицю св. Анна і названо Ягайловським. Останній осідок університету Колегіум Новум збудовано за Австрії, де він стоїть і досі.

Високий науковий рівень цього університету, з його багатою бібліотекою (до 1939 р. було в ній понад півтора мільйона книжок) був тією притягальною силою протягом віків. Починаючи від 15 сторіччя, на цьому університеті студіювали українці з України, Польщі, Австрії та Росії. Але щоби більше, багато з тих, що закінчили студії, ставали викладачами, професорами та славними науковцями. До найстаріших українських вчених, які були викладачами цього університету, належав у першу чергу Павло Русин з Кросна, який викладав класичну літературу. Він написав твір під т. зв. "Сафронію" учителя Павла Русина з Кросна. Цей гуманіст і автор творів латинською мовою, демонстрував своє українське походження, підписуючись псевдом Павло Русин з Кросна Рутенус. Помер 1517 р. в Сяноці. Другим славним науковцем був Юрій Дрогобич (1450-1494), який викладав астрономію. Саме він був одним із учителів славного астронома, світової слави Миколи Коперника. Поет Григорій з Самбора (1523-1573) свої

панегіричні вірші підписував також псевдонімами Рокеланус або Рутенус. Він учився в Перемишлі, Познані, Черську біля Варшави та викладав пітику, тобто поетику, на Ягайлонському університеті.

Виходець з Володавщини, полеміст Іпатій Потій (1541-1613) вчився в краківській Академії. Згодом став одним з організаторів церковної унії, за що польський король Зигмунд 3-й призначив його київським митрополитом. Потій писав твори польською мовою на захист церковної унії. Галичанин Касян Саківич (1578-1647) навчався в краківській Академії. З православ'я перейшов на унію, а згодом на католицизм. Він писав вірші та полемічні твори українською та польською мовами. Між іншим, він був автором українського вірша на смерть Петра Конашевича Сагайдачного. Доктор філософії проф. Омелян Чирнявський (1824-1888) з села Фльоринка на Лемківщині був одним з дослідників мінеральних джерел Бескиду. Від 1884 року був ректором Ягайлонського університету. В роках 1848-1924 був директором університетської клініки д-р медичини Валерій Яворський, який славився своїми, на європейську міру, науковими працями. В краківський період свого життя габілізувався на доцента української мови і літератури Кирило Студинський (27 жовтня 1896 р.). Через п'ять семестрів, від квітня 1894 до половини липня 1899, провадив в цій ділянці виклади на Ягайлонському університеті.

До відомих вчених, науковців, які після Першої світової війни в 1920-1930 викладали на університеті та інших високих школах Кракова, належали: професор д-р інж. Іван Фещенко Чопівський, один з найвизначніших українських вчених, світової слави знавець металургії. Народився 20 січня в Чуднові Волинському, Житомирської області. Після закінчення в 1907 р. Політехнічного Інституту в Києві, виїхав до західної Європи, щоб записатися за найновішими досягненнями на полі металургії. Він одержав стипендію на довготривалу практику в найбільшій в той час авторитетної металурга проф. Обергофа у Вроцлаві. В 1922 р. очолює катедру металургії в краківській Академії Гірничій. До 1930 р. видав три томи металознавства, які знайшли незвичайно прихильну оцінку польських та закордонних фахівців. Від 1927 р., вже як д-р технічних наук, після

17-річної педагогічної діяльності, створив свою власну наукову школу. Йому завдячує польська наука першу повну оцінку та впорядкування наукового матеріалу в ділянці металургії та сталі. Дійсний член НТШ Чопівський друкував свої наукові праці в періодиках НТШ українською мовою. Помер в 1949 році.

Відомий історик проф. д-р Степан Томашівський (1875-1930) викладав історію України на історичному відділі університету. "Мені найбільше імпонував, згадує у своїй книжці (автобіографії) "Мені 70" проф. д-р Володимир Кубійович, — Томашівський своїм глибоким знанням і поглядами на історію, широким світоглядом і знанням світу, а навіть гострою (часто односторонньою) критикою української політики. Від нього можна було багато навчитися". Томашівський помер в 1930 році.

В 1926 р. постола на університеті під керівництвом проф. Ніча "Студіум Слов'янське" як окремих департамент катедри української мови та літератури. Катедру української мови очолює проф. Іван Зілинський, один з найвизначніших українських мовознавців та діалектологів. Він викладав українську мову, фонетику, граматику старослов'янської мови, українську діалектику, українську описову та історичну граматику. Він був знаменитим фахівцем та педагогом, любив учнів та виховав кількох науковців, які продовжували працювати в тій ділянці.

Після повороту з Німеччини в 1926 р. до Кракова Богдан Лепкий очолює катедру української літератури, спершу як доцент, згодом як надзвичайний, а в 1933 р. звичайний професор. Це була єдина катедра української літератури в колишній Польщі, яку він провадив до 1933 року. Після окупації Польщі більшовицькими ця катедра перестала існувати. В той час була в Кракові тримагістральна система, і Лепкий старався охопити шість викладів в кожному триместрі. В одному викладав про Шевченка, в другому про І. Франка, в третьому про Лесю Українку, про М. Вовчка, "Слово про Ігоря похит" і т. д. Аристократичний вигляд цього великого поета, письменника і науковця, його висока ерудиція, глибина думки, краса мови — скупчували біля катедри багато наших студентів. Велика дружба Лепкого з Владиславом Орканом довела до того, що Оркан не лише докладно познайомився з українською літерату-

рою, історією та життям нашого народу, але встановив особисте знайомство вже давніше з Василем Стефанюком, а згодом з І. Франком, Михайлом Павликом, М. Лозинським, М. Яковим та іншими. Як знаменитий знавець польської мови Лепкий переложив на польську мову "Слово о полку Ігоревім". В 1932 році написав "Нарис української літератури" в польській мові, переложив понад двадцять віршів Шевченка, які являються найкращими перекладами. Він брав участь у наукових конференціях, нарадах в Кракові, Варшаві та у Львові. В 1937 р. був найменованим польським урядом на сенатора. "Сімдесят років життя, — згадує у своїй монографії про Б. Лепкого проф. д-р Василь Лев, — 150 років невисученої багатогранної праці знаменують творчість Б. Лепкого і в загальному визначають йому місце в історії української культури. Як професор університету і як сенатор, він був промотором і оборонцем нашої культури перед ворожими затаями, а помічником для тих, хто потребував його впливу".

На правничому відділі був лектором проф. Юрій Панейко. Він був спеціалістом адміністративного права. Окрім цього, був він службовцем краківського воєводства. Згодом проф. Панейка перенесено до Вільна, де він одержав катедру права. "Наша п'ятка, — згадує проф. Кубійович у вищезгаданій книжці — сходилися двічі на місяць в одній краківській каварні. Ці зустрічі мали радше товаришський характер. Ми були різного віку (я був серед моїх колег "дитиною"), мали різні фахи, різні темпераменти і належали до різних політичних течій".

Проф. д-р Володимир Кубійович зобув докторат в 1923 році на підставі праці про Горгани. В червні 1928 р. відбувся його габілітаційний колоквіум, а згодом, в червні лекція на тему: "Розміщення населення в європейській частині Радянського Союзу". У зимовому семестрі 1928/29 р. почав він як доцент викладати на університеті лекції з антропогеографії Радянської України. В 1930 р. вийшов друком під його редакцією "Науковий збірник географічної секції при Українській Студентській Громаді в Кракові". Наукова та видавнича діяльність проф. Кубійовича, визначного географа України, праці, доповіді, виставки карт та діаграм, виступи за кордоном, — довели до конфлікту між ним і університетом.

(Продовження буде)

Літні виставки в Українському Інституті Америки

Мистецька Комісія Українського Інституту улаштувала збірну виставку, в якій буде показано понад 80 праць українських мистців, майстрів та скульпторів, переважно членів Українського Інституту.

Ухвалено теж виставити зразки українських ікон. Відкриття цієї виставки передбачається на 9 вересня 1978.

До того часу виставлено праці наступних мистців: Андрієнко, Архипенко, Божеський, Багаутдєв Рем, Балас, Гніздовський, Гордінський, Грішченко, Гуцалюк, Габора, Качуровський, Кіналь, Ярослав, Кура, Кошак, Курелек, Кучмак, Лада Софія, Т. Левинський, Лисовська, Логуш, Лукачовська, Армстронг, Мараз Роман, Мазепа-Коваль, Мороз, Морозова, Онискевич, Оленська, Петришин, Пачовський, Петренко-Федосин, Панчак, Христина Петровська, Раковська, Романчук, Сологуб, Трохименко, Холодний, Цимбал, Шероцька, (Крамаренко), Шонк-Русич, Вен-

гринювич, *). Означені відійшли у вічність.

Виставлено теж зразки галтованія І. Петровської, як теж зразки скульптури наступних авторів: Армстронг, Архипенко, Борч, Голдик, Коваль, Крук, Литвиненко, Молодожанін, Мухин і Сіманьчів.

Виставки праць вищезгаданих авторів розміщені в залах на першому й другому поверху. На третьому й четвертому поверху відвідувачі можуть оглянути збірку Фондації Олексія Грищенка, зразки з народно-мистецтва, пам'ятки церковно-релігійних дорожностей, рідкісні макети та єдину в світі виставку патентів українських винахідників.

Виставки можна оглядати: вівторок-п'ятниця: від години 2 до години 6 вечора. Про відвідини в суботу й неділю можна умовитися листово або по телефону (212) 288-8660.

Гуртові відвідини умовляти листово.

Мистецька Комісія УІА

ЛЮДИНА І СИСТЕМА

(Продовження зі стор. 2-ої)

матеріальні умови були не раз дуже важкі.

І знову ж — як протилежність до цього радісного піднесення — важкий сум і біль огортають читача, коли слідом він читає про підступне нищення окупантською комуністичною владою культурно-мистецького життя в Україні, почавши з поголовного нищення освітніх і наукових кадрів. Найбільшою трагедією цих років було те, що їм навіть не снілося валили совєтську владу: не бачили людських політиків, ці

люди: учителі, науковці, літератори і різних фахів мистців — вони поглядали не мали і не підозрювали — яких гігантських розмірів сягне большевицька провокація: вони широко повірили в можливість будувати й розвивати українську національну культуру в рамках УССР, і віддалилися цьому будівництву всією душею.

Багато сторінок книги життя змальовують життя-буття арештованих чекістських катівнях і в'язнях у тюрмах. Позитивною рисою автора є те, що він не схиляється до утертого іншими прикрасуванням „своїх“ українців, і понижують неукраїнців. Цестосується не лише жертв режиму, а й його посягач: їх людська гідність чи негідність не обумовлена самою лише національною приналежністю.

Досить переконливо показано освідомку роллю в'язниці, як свого роду „політичного університету“ для вперше сюди запропорених українських діячів, особливо сільських інтелігентів (до яких належав і наш герой — Наум Дубогриз), великою мірою не позбавлених ще найновішої віри в людську справедливості. У цьому плані варто подати цитату з 179 стор. Колишній завділду наростів Погребнюк ось як „розкривав душу“ перед Дубогризом: „...я розумію, що масові арешти є спеціальною політикою партії стосовно українців. Правда, арештовували й ламали ребра і комуністам інших національностей, навіть жидам, а нашого брата, товаришу Дубогриза, тут було битком набито... Кожен, хто почував себе українцем, незалежно від його соціального походження, партійності і заслуг — всі для НКВД є фашисти. Розумієте?“ А коли Дубогриз удав, що ніби не цілком розуміє, Погребнюк додав: „Комунізм — це лише параван, за яким ховається російський шовінізм. Ідейних комуністів уже немає. А, хочеш бути комуністом, зречися не лише рідної мови, а й рідної матері, прославляй імперських катів, починаючи від Івана Грозного і до сучасного...“

Автор книги чимало місця присвятив (особливо в останніх розділах) чималою домішкою холодною скептицизму. Це позначилося найбільше на поведінці й висловлюваннях Наума Дубогриза цього Аїте Его автора — під час життєвого шляху вже на чужій землі: Чехословаччині, Німеччині. Правда, у книзі закордонний відтиск життя Наума закороткий у порівнянні з життям у Рідному Краї. Може згодом і тут він зустріне радість життя і друзів, як Михайло Бондаренко, і безмежно йому віддану Гаїфку й реалізацію ідей добра. Та про це читачі можуть довідатися лише з дальшої творчості автора.

Книгу гарно, охайно видали Українське Видавництво в Лондоні (Англія), 238 стор. друку, накладом автора. Ціни книги й тиражу не позначено. Зауважимо однак, що автор книгу продас по 6 дол. за примірник. Отже є шанс книгу придбати від автора, адресу якого тут подасмо: 4629 — 46th Street, San Diego, Calif., 92105.

Вступайте в члени УНСОЮЗУ!

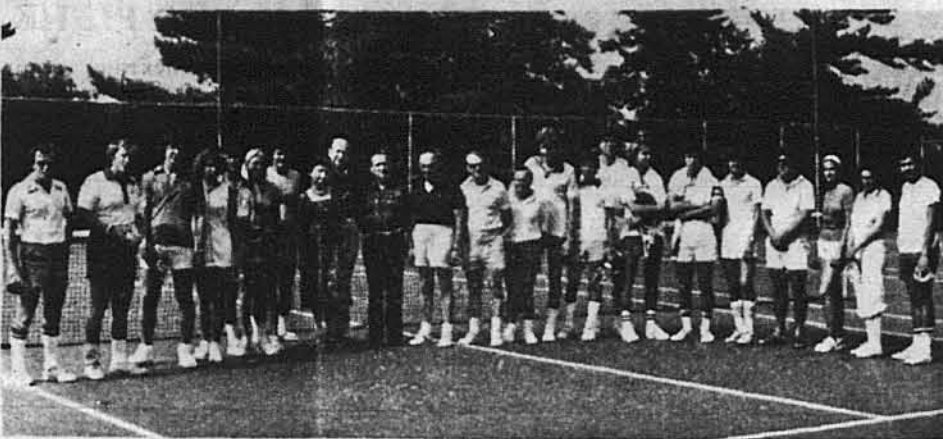
На Союзівці відбувся тенісовий турнір в подвійних грах

Союзівка. — В суботу і неділю, 12-13 серпня, на цій оселі УНСОЮЗУ відбувся 17-ий з черги тенісовий турнір в подвійних грах з участю 19-ох пар, які змагались в трьох групах.

В групі чоловіків, в якій стартувало 11 пар, перше місце здобула пара Юрій Савчак і Зенон Снілик, відвоювавши цей здобуток ними в 1975-му році примат. У фіналі Савчак-Снілик перемогли молодшу пару студентів-працівників з Каліфорнії, Тіміша Чайківського і Мірона Шенкірика вислідом 7-5, 6-3. У півфіналах Савчак-Снілик перемогли Степана Федоровського і Ігора Лукова 6-3, 6-2, а Чайківський-Шенкірик — Олександра Оліниця і Юрія Вальчука вислідом 6-4, 5-7, 7-6, при чому ці дві змагання перерішила остання точка в дев'ятипунктовому „тайбрейкері“.

О. Олінець змагався з Ю. Вальчуком з уваги на несприятельності Романа Ракочого, мол., з яким він здобув першество у двох попередніх роках.

В мішаних грах, в яких стартувало п'ять пар, перше місце здобула пара Арета Ракоча-М. Шенкірик, перемагаючи у фіналі Наталку Пятілі і Лукова вислідом 6-2, 6-2. У півфіналах Ракоча-Шенкі-

Фіналісти, учасники, організатори і гості після закінчення тенісового турніру у подвійних грах на Союзівці. (Світлина ред. Ігор Дябога)

рик елімінували пару Оксана Прохоренко-А. Кордоба 6-0, 6-1, а Пятілі-Луків перемогли Міру Кизик і Олександра Поповича вислідом 7-5, 6-4.

В групі юніорів, до якої зголосилося три пари, перше місце здобули Андрій Кухар і Степан Базюк, добившись перемог над парами Юрій Цікало і Михайло Балабан та Б. Качоровський-А. Вовк.

В групі переможених чоловічих пар, перше місце здобули Юрій Петрикевич і Юрій Вітанович, перемагаючи у цікавій фінальній грі Нестора Оленського та Євгена Мандзія вислідом 6-4, 4-6, 6-3.

Турнір, що його влаштував Карпатський Лещетарський Клуб, пройшов з успіхом помімо загрози дощу в суботу. Провідником змагань був інж. Роман Ракочий, ст., а йому допомагав Ю. Петрикевич. Ю. Савчак і З. Снілик.

Після фіналів в неділю по полудні відбулась коротка церемонія вручення уфудованих Союзівкою нагород, що їх фіналістам вручили: головний предсідник УНСОЮЗУ д-р Іван Флис, головний касир мгр Уляна Дячук, д-р Михайло Снігурович, бувший голова УСЦАК і СУАСТ-Схід та інж. Р. Ракочий. В коротких

словах д-р Флис погратулював переможцям і подякував змаганням за участь в турнірі, а інж. Ракочий висловив признання УНСОЮЗУ і Союзівці за уможливлення влаштувати такі турніри на цій оселі.

Черговий тенісовий турнір на Союзівці — це крайові чемпіонати УСЦАК у всіх вікових групах, які відбуваються під час довгого вікенду з нагоди свята Дня Праці, починаючи від п'ятниці, 1-го вересня, до понеділка 4-го вересня. Зголошення приймається тільки до середи, 23-го серпня.

Успіхи нашої молоді

ДІЯКОНСЬКІ СВЯЧЕННЯ О. ТАРАСА ПАВЛА ГАЛОНЖКИ

У неділю 13-го серпня ц. р. у Словтсбургу, Н. Й., в празник Успення Пресвятої Богородиці Владика Василь Лостен, Стемфордський Єпископ, уділив діяконські свячення о. піддіяконові Тарасові Галонжці.

Тарас Павло Галонжка, син Ярослави і Дмитра народився 10-го лютого 1954-р. в Бостоні, Масс. Народну школу закінчив в місцевій римо-католицькій школі, як теж і 8 клас Школи Українознавства при парохії Святого Серія Христова. Маючи успіхи в науці та бажаючи стати священником, заохочений місцевим парохом о. Еміліаном Шараневичем, вступив 1967-р. до Малої Духовної Семінарії в Стемфорді. Після закінчення середньої освіти поступив у 1971-р. на філософські студії в Коледж Св. Василя Великого в Стемфорді, що їх закінчив 1975-р. ступнем В. А. Опісля Тарас виїхав на два роки до Української Католицької Духовної Семінарії св. Йосафата у Вашингтоні, де свої богословські студії почав в Коледжі о. о. Обліта. У вересні 1977-р. Тарас виїхав до Риму на дальші богословські студії, навчаючись у Папському Університеті Св. Томи, де 12-го червня ц. р. отримав ступінь S. T. V. „Магна кум лав-

о. Тарас Павло Галонжка

де“ з Богословії. Восени ц. р. Тарас повертається далі до Риму, де задумує спеціалізуватися в Пасторальній Теології.

Нижчі і піддіяконські свячення уділив Тарасові 19-го грудня 1976-р. Преосв. Владика Кир Йосиф Шимонюк, тодішній Стемфордський Єпископ.

Тарас належить до СУМА, як рівнож є членом 307-го Відділу УНС, де його батько є довготривалим секретарем.

Н. Н.

Архівальної вартості музичні інструменти у Державному музеї Києва

Київська „Культура і життя“ інформує, що Державний музей театрального, музичного і кінематографічного мистецтва УССР набув, отримуючи з Інституту мистецтвознавства, фольклору та етнографії — унікальну колекцію народних музичних інструментів. У цьому музеї

сьогодні знаходиться триста експонатів, на підставі яких можна пізнати ролі від інструментів — від старовинного гудка і басоли до сучасних зразків скрипки. Там і духові інструменти — сопілка, флюяра, трембіта й ударні — бубон, барабан, тарілки, підкови, літаври, деркач, і струнні інструменти — гуслі, цимбали та багато інших, наз-

ви яких вже лише можна зустріти в енциклопедичних довідниках. Можна у цьому музеї побачити і ліру, походження якої виводиться ще від Х сторіччя, торбан, на якому грали в Україні в XVII сторіччі. Є і бандури, деякі з них пам'ятають часи, коли жив Тарас Шевченко, а інші знають модернізовані і сконструйовані сьогодні.

Реставровано тут також старі інструменти, як: ліра, кобза і цимбали, які колись належали видатному українському композиторові М. Лисенкові, біля них — скрипка і віолончель, на яких в минулому грав М. Кропивницький, є й кобза знаменитого співака-музиканта Кушнерика.

Львів'яни виконали „почесне замовлення“ для Гавани

На сторінках соєтської преси майже щоденно можна зустріти статті, згадки про фотографії, знімки яких є наголошення на „дружбі зв'язки з Кубою“. В серпневому числі київської „Радянської України“ надруковано вістку про те, що понад три тисячі львівських виробників автобусів, притримуючись девізи: „Автобусам для XI Всесоюзного фести-

валю молоді і студентів на Кубі — комсомольська гарантія“, виконали „почесне замовлення“, сконструювали 90 комфортабельних ЛАЗів, які уже курсують вулицями кубинської столиці. Спеціалісти зі Львова допомагають шоферам Куби освоїти їх. Ці автобуси з львівською маркою „високо оцінили учасники фестивалю“, — пише „Радянська Україна“.

100-річчя міста Ватерфорду відзначено при участі української громади

(КУК) — В червні і липні 1978 р. мешканці Ватерфорду в Онтаріо відзначували 100-річчя існування свого міста. З цієї нагоди в ювілейному поході брав участь нагороджений трофеєм український віз-флот з Тризубом на його колі. На цьому возі Оля Андрушко репрезентувала Українську Матір і оточені студентів-танцюристів під доглядом Ф. Закамарка і Ю. Дем'янова. Під проводом Відділу КУК українська громада

Ватерфорду рівнож приїмала активну участь в різних імпрезах Ювілейних Святкувань, які уніфіковали успіхом завдяки поміч таких осіб, як: Галина Магальс — голова ЛУКЖ, Оля

Андрюшко — голова Т-ва ім. Лесі Українки, Ф. Закамарко, Ю. Дем'янов, І. Шебеш, І. Коропко, Р. Рабівський, А. Семерко, П. Горжачик, Д. Дем'янов, танцювальний гурток з Ошави під проводом П. Воробія та інші.

відомий бандурист Р. Левицький та солісти „Української Опері“.

НИКОНОВІ НАРОДИЛИСЬ ВНУЧКА

Сан Клементе, Каліфорнія. — У вівторок, 15-го серпня, Джулі Нікон-Айзенгавер народила дочку, яка є першою внучкою колишнього президента Річарда Нікона і п-ї Пет Нікон, а також правнучкою колишнього президента Двайта Д. Айзенгавера, бо батько новонародженої дівчинки, який дано ім'я Джени, — це Дейвід Айзенгавер, внук президента Айзенгавера.

3 діяльності ЛМК в Нью Йорку

ЛІТЕРАТУРНИЙ ВЕЧІР В ПОШАНУ ПОЕТА-АЛПІНІСТА АДРІАНА ГАРАСЕВИЧА

29-ий Курінь УПС „Сіроманці“ і Літературно-Мистецький Клуб в Нью Йорку спільно пошанували в п'ятницю, 5-го травня ц. р. пам'ять поета-альпініста Адріана Гарасевича у 60-ліття з дня народження і 30-ліття трагічної його смерті під час альпійських мандрів.

Вечір відкрив голова Клубу, інж. Тарас Грицай та передав провід програми в руки сеньйора-пластуна, інж. Віктора Яворського.

У короткому вступі інж. Яворський сказав подяку присутнім гостям від Куріня „Сіроманці“, що прибули віддати пошану пластунові-поетові, який так передчасно і трагічно загинув в альпійських горах — опісля подав декілька відомостей про цей пластовий Курінь. Засновано його в 1952 році, а патроном Куреня обрано Покійного Адріана, щоб пам'ять про цього зразкового пластуна, поета, спортсмена і музиканта не загубилася і не забулася, бо це була людина більшого формату, наділена великими способностями. Провід Куреня порішив присвятити Покійному Адріанові цей вечір і пригадати його діяльність, як пластуна і поета.

Від ЛМК — маестро Степан Крижанівський привітав д-р Ларису Залеску, Онішкевич, що виступила зі словом про покійного поета. Особисто вона його не знала, але запізнавшись з архівом поета, високо оцінила його поетичну спадщину. Виростає він у важких часах польської окупації Західної України, пізніше в кривавих часах Другої світової війни, що розгрівалася також і на українських землях і ці переживання сформували у його писаннях. У 1941 році він вийшов в Празі друком перша збірка його поезій, в якій ясно зарекомендувала себе поета, як бойового українського патріота-принципіаліста, його відчуття справедливості, мужності і шляхетності, його співчуття для всіх покривджених — це зарис його мистецького „кредо“ в поезії і прозових оповіданнях, новелках тощо.

На закінчення вечора Тарас Лихолій відіграв пісню „Надія“ до слів Лесі Українки, „Чи я в лузі не каліна була“ і „Нащо мені чорні брови“ до слів Т. Шевченка, і за те вдячна аудиторія голосними оплесками подякувала належно обидвом паням за дуже милі і співчутливі до слів поета.

На закінчення вечора Тарас Лихолій відіграв пісню „Надія“ до слів Лесі Українки, „Чи я в лузі не каліна була“ і „Нащо мені чорні брови“ до слів Т. Шевченка, і за те вдячна аудиторія голосними оплесками подякувала належно обидвом паням за дуже милі і співчутливі до слів поета.

На закінчення вечора Тарас Лихолій відіграв пісню „Надія“ до слів Лесі Українки, „Чи я в лузі не каліна була“ і „Нащо мені чорні брови“ до слів Т. Шевченка, і за те вдячна аудиторія голосними оплесками подякувала належно обидвом паням за дуже милі і співчутливі до слів поета.

На сцені в залі завішено портрет поета — роботи мистця Станіславського і поставлено в'язанку квітів, а всі присутні гості отримали в дарунок збірку поезій покійного поета „До Вершин“.

Б.Б.

УВАГА!

Вже появилася друком два превал. ліни історичні документи:

„Денник Начальній Команди УГА“ і суд над генералом

М. Тарнавським

DIARY OF THE SUPREME COMMAND OF THE UKRAINIAN GALICIAN ARMY

Сторінок 328 — тверда обкла. Ціна 10.00 дол. Замовляти можна в книгарському відділі при „Свободі“ пересилаючи чек або поштовий переказ, долучуючи 0.7 центів на копії переписки.

80 Montgomery Street Jersey City, N.J. 07303 Мешканці сестри Нью Джерсі зобов'язані 5% ставкою податку.

Бас-баритон Стефан Шкафаровський виступить в головній ролі оперети „Савт Пасифік“

Йонкерс, Н. Й. — Йонкерський газети поінформували, що молодий співак бас-баритон Стефан Шкафаровський, який виступав також на українських імпрезах, виступить тим разом в днях 18 і 19 опісля 24, 25 і 26-го серпня ц. р. в головній ролі Емілія де Бека в опереті „Савт Пасифік“ Роджерса і Гамерштайна в Йонкерському Літньому Театрі і в Комюніті голл (Об'єднана Методистська Церква — 167 Скардел роад, Йонкерс, Н. Й.). Всі вистави „Савт Пасифік“ відбуватимуться о годині 8-й вечором.

Стефан Шкафаровський студіював спів у Весчестерській консерваторії, а

Стефан Шкафаровський

опісля виступав в багатьох містах ЗСА, а також на Союзівці і Оселі СУМА в Елленвілі.

Працівники Союзівки...

(Продовження зі стор. 1-ої)

Союзівки в сатиричному навітленні та кілька гумористичних куплетів доповняли цю триактівку.

В підрядних ролях виступали: Ліда Пелешук, Марта Кордуба, Ліда Семущак, Богданка Принада, Оксана Тромса, Славко Сперкач, Стефко Ганкевич. Деякі з них дублювали як танцюристів, а деякі як вокалістів. Як і В. Квас, автор п'єси В. Гентіш, крім фортепіанового акомпанюменту, виступив в одній із сцен, відтворюючи „анонімного“ гостя на Союзівці, якого „жінка працює в Свободі“.

Аня Дидик, крім подвійної ролі в п'єсі, займалася режисурою, вокально-музичними керівниками були О. Кордуба і А. Худолій, хореографією займалася Олена Оприско, декорації приготувала М. Кордуба, а Юрій Баранський був технічним керівником.

Крім д-ра Флиса, під час „бенкету“, А. Дидик представила і удекорувала квітами: головного секретаря УНСОЮЗУ Володимира Сохана, головного касира

мгр Уляну Дячук, головного організатора Василя Орківського, головного редактора Антона Драгана, редакторів Зенона Снілика, Любова Колеську, Володимира Левенця, Ігоря Дябогу, Рому Сохан, членів адміністрації, п-ї Любу Лапчик, Катіку Штешок, Олену Гентіш і Дарію Семенген та працівників — друзині Богданку Симчик і Олю Петринчик. В дальшому А. Дидик відігнала присутність на залі авторів і співробітників „Свободи“ Миколу Приходька і Івана (Ікєра) Керницького та привітала гостей з оселі активістів УНСОЮЗУ та читачів „Свободи“.

Після постановки п'єси гості забавлялись на терасі „Веселки“ до звуків оркестри „Темпо“.

В неділю в полудневих годинах на Союзівку загощав маестро Едвард Козак (ЕКО) з дружиною та виставив свої і своїх синів Яреми і Юрія олії. У вечірніх годинах ЕКО, Ікєр і деякі працівники Союзівки поставили для гостей мистецьку програму.

У глибокому смутку повідомляємо Членів, що в п'ятницю, 11-го серпня 1978 року, помер на 73-му році життя

бл. п.

НИКОН БІЛОК

довготлітній член УКС, визначний громадський діяч і другий заступник голови УКСПілки в Рочестері, Н. Й. ПОХОВАНІЙ на українському цвинтарі в Бавад Бруку, Н. Дж.

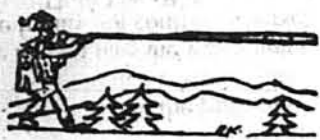
ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

Дирекція УКСПілки

СПОРТ

Редагус О. Твардовський

Нема то як на Союзівці!

Оселі
Українського
Народного
Союзу
в Кетскільських горах
біля міста Кергонксон, Н. Й.

П'ЯТНИЦЯ, 18-ГО СЕРПНЯ — ЗАБАВА, оркестра
СОЮЗІВКИ.
СУБОТА, 19-ГО СЕРПНЯ — Український Музичний
Інститут — КОНЦЕРТ ВИЗНАЧНИХ УЧНІВ.
Год. 10-та веч. — ЗАБАВА, оркестра ІЗМАРАГД.
НЕДІЛЯ, 20-ГО СЕРПНЯ по пол. — ДЕНЬ СОЮЗЯНКИ
— влаштує Окружна Рада СУА — Нью Йорк
Виставка образів маєстра ЛЮБОСЛАВА ГУЦА-
ЛЮКА.
П'ЯТНИЦЯ, 25-ГО СЕРПНЯ — ЗАБАВА, оркестра
„СПОМИН“ з Балтімор.
СУБОТА, 26-ГО СЕРПНЯ — УКРАЇНСЬКИЙ ТАНЦЮ-
ВАЛЬНИЙ АНСАМБЛЬ — хореограф РОМА
ПРИЙМА-БОГАЧЕВСЬКА. Кер. МАРКІАН
КОМІЧАК.
Год. 10-та веч. ЗАБАВА, оркестра СОЮЗІВКИ.
Співає ОКСАНА ТРОМСА.

НЕДІЛЯ, 27-ГО СЕРПНЯ — ВИСТАВКА ОБРАЗІВ
МИСТЦЯ МИХАЙЛА МОРОЗА. Вечером — програ-
ма присвячена творчості Мистця.

Комферансе всіх програм — АНЯ ДИДИК

Велика холоджена зала „Веселки“
Телефон Союзівки — (914) 626-5641

HNIZDOVSKY
WOODCUTS, 1944 - 1975

A Catalogue Raisonné by ABE M. TAHER, Jr. with a foreword by PETER A. WICK
and an autobiographical essay by JACQUES HNIZDOVSKY.
Price: \$25.00 hard bound. Postage and handling one dollar.
New Jersey residents add 5% sales tax.

SVOBODA BOOKSTORE

Jersey City, N.J. 07303

THE USSR vs. DR. MIKHAIL STERN

SOVIET "JUSTICE" vs. HUMAN RIGHTS

The only tape recording of a trial smuggled out of the Soviet Union.

Edited by AUGUST STERN.

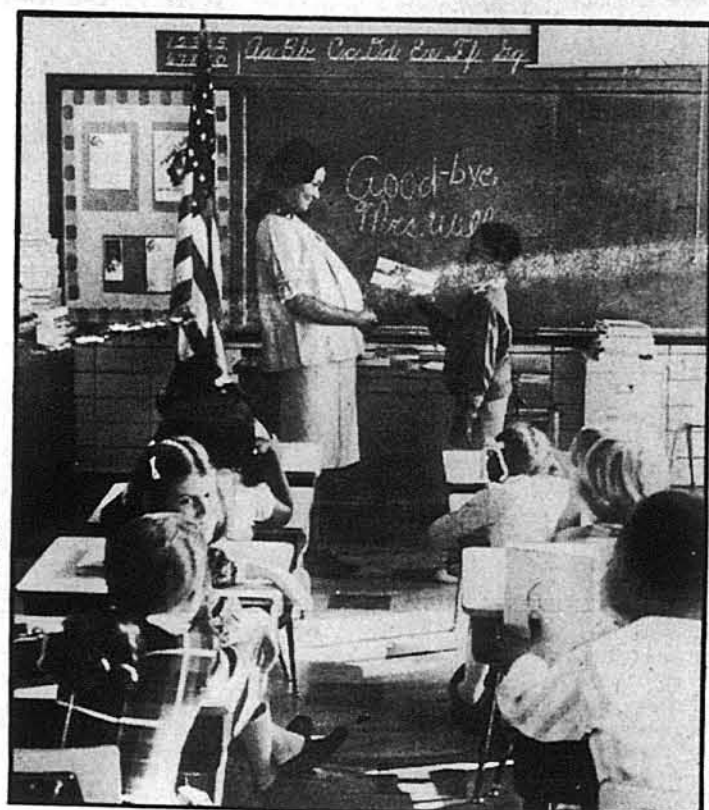
Translated from the Russian by MARCO CARYNNYK

267 pages — hard bound. Price: \$9.95

Postage and handling one dollar.
New Jersey residents add 5% sales tax.

"SVOBODA" BOOKSTORE

30 Montgomery Street Jersey City, N.J. 07302

My knees shook and
I stumbled over my words as
I made the presentation.

How Boom Boom Willis
got his name.

I scrawled on the blackboard as big as I could:
"Good-bye, Mrs. Willis," taking care to dot all
the i's. My best penmanship for my favorite
teacher. Mrs. Willis was quitting to have a baby.

When I told my Dad we wanted to give
the baby a present, he suggested a U.S. Savings
Bond. Said it would be a lot better than any
blanket we could buy. So we took up a collection
for our Savings Bond baby.

My knees shook and I stumbled over my
words as I made the presentation. I thought the
Bond would make Mrs. Willis very happy, but
she looked like she was going to cry any minute.
She finally got control of herself, though.

Then Mrs. Willis let us all come up and
listen to the baby's heartbeat through a
stethoscope she'd brought. There it was: Boom
... boom ... boom. You never saw such a bunch of

excited kids. And right then and there is how we
gave poor Boom Boom Willis the nickname he is
known by to this day.

Saw Boom Boom last week. All 6 feet 2
of him. Sure seems like he grew up fast. Taking
off for college this fall. Paying for it with the
collection of Savings Bonds we started for him
when we were kids. Just think. Not only did we
give him his nickname. We got him started on an
education, too. It's enough to make you proud!

U.S. Savings Bonds are safe, steady and dependable.
And they grow right along with you.
There's no better way to get
a good start on the future.
Buy Bonds.

Take
stock
in America.

Paid by Ukrainian National Association, Inc. and "Svoboda" Ukrainian Daily

УСВТ „Ч. СІЧ“ —
БЕРГЕН КІКЕРС С.К.

Юньон, Н. Дж. 27-го
липпя — Цими змаганнями
перша дружина „Ч. Січ“
розпочала гри 15-го
літнього турніру копаного
м'яча, що його в цьому році
спонсорує компанія Пабет
Блю Рібон. Як і в поперед-
ніх роках в щорічному
турнірі беруть участь 8-
дружин трьох різних ліг
Стейтів Нью Йорку і Нью
Джерзі — „Ч. Січ“ єдина
дружина, репрезентант
Шейфер Ліги.

Космополітальну Лігу,
кол. Німецько-Американ-
ський Футбольний Союз,
репрезентують: Юньон
Лянцес (кол. Єлизабет С.
К.), карні Америкенс,
Словак Юнайтед, Пассейк
Спортфрендс, Берген
Кікери і Юньон Каванті.
Італійську лігу репрезентує
клуб Бегнаріс.

У звітній зустрічі з
клубом вищої дивізії
Космополітан-Берген
Кікери, „Січовики“ в
більшості тримали ініціати-
ву в грі, були більш
мобільні і завдяки
чому досягли бажану
перемогу. В 20-й хвилині
Василь Коздоба здобув
ведення 1:0, який вміло
завершив гарну комбінацію
Михайла Фарміги. Цей
виступ не змінився до
перерви. В другій половині
німці провели кілька
швидких контратак, які
однак успішно ліквідували
воротар Маріяна Хамуляк
енергійні оборонці: Юрій
Бакун, Анатолій Охримен-
ко, та після заміни О.
Мельник. В кінцевій фазі
зустрічі „Січовики“ мали
гнітучу перевагу і з ряду
можливостей Данігін
здобув чергового голя
змагань, яким встановив
остаточний виступ три 2:0.
Крім згаданих змагань в
складі „Ч. Січ“ А. Бакун,
Р. Ганич, П. Лич, В. Леонів,
О. Фурман. Провідники Л.

Руднінський і А. Гбур.
Чергові змагання в цій серії
„Ч. Січ“ відбуде з сильним
клубом Юньон Каванті,
дня 10-го серпня ц. р.

ЗАКЛИК УСВТ „Ч. СІЧ“
ДО УКРАЇНСЬКОГО
ГРОМАДЯНСТВА

Від Редакції Спорту

У попередніх числах
машої сторінки ми помісти-
ли відповідні звернення до
українського громадянства
УСВТ „Ч. Січ“, який
уважаємо є на часі і
однаково відноситься й до
інших наших осередків, де
існують українські спортові
і молодіжні організації.

Високоповажні Грома-
дяни, Прихильники Укра-
їнської Молоді!

Українське Спортово-
Виховне Т-во „Чорно-
морська Січ“, що в
наступному році відзнача-
ватиме своє 55-річчя
активної виховно-спорто-
вої праці, одним зверстає-
ся до Вас із закликом та
просьбою про дальшу
моральну й матеріальну
піддержку. Живемо у
важких і бурхливих часах,
коли в місцях українсь-
кого поселення слабнуть, а
той зникають окремі наші
організації у висліді
денационалізації і відчу-
ження від українських
громад значної частини
нашої молоді. З кожним
черговим роком мале
число охочих людей до
праці в наших організа-
ціях. Прийшла найвища
пора „бити в дзвін
тривоги“, яким ми мусимо
розбудити усіх цих наших
громадян, що це можуть
причинитися до підсилення
існуючих наших органі-
зацій, які продовжують
боротьбу за дальше наше
існування.

Українське Спортово-
Виховне Товариство „Ч.
Січ“ відоме в своїй історії із
вірної служби своїй громаді
і нашої загальної справі,

продовжує жертвенно
працювати у спортово-
виховній діяльності, завдяки
якій придержує сотні
українського юнацтва при-
наймій організованій
громаді. Врядах нашого Т-
ва українська молодь
послідовно й успішно
поглиблює знання та
вміння в різних ділянках
спорту і рівночасно через
спорт гідно пропагує
українське ім'я в американ-
ському докилі. Немає під
сучасну пору кращій пропа-
гандивної зброї, як спорт.

Крім цього фізична
культура і спорт зміц-
нюють здоров'я людей є
важливим чинником та
боротьби зі злочинством та
наркоманією.

Саме для цього УСВТ
„Ч. Січ“ розбудувало в
своїй системі різні ділянки
спорту: копанний м'яч,
відбиванку, теніс, бейсбол,
плавання, настільний теніс,
шахи і т.д., в яких працюють
визначні тренери і фахівці
та виховники. Для під-
силення цих ділянок і
справного виховання
нашого юнацтва УСВТ „Ч.
Січ“ вже 9 років провадить
на оселі „Верховина“ свою
Спортову Школу, в якій
перейшли солідні вишкіл
тисячі учасників, велике
число теж з інших міст
Америки і Канади, в яких
вони тепер гідно репре-
зентують в спорті інші
спортові осередки. УСВТ
„Ч. Січ“, завжди ставило на
першому місці свій
важливий обов'язок збачи
про фізичне й духовне
виховання української
молоді і прагне виконувати
його дальше. Маючи в
своїх рядах жертвенних
працівників, патріотів наше
Т-во може успішно дальше
працювати при дальшій
моральній й матеріальній
допомозі українського
громадянства. Без такої
допомоги УСВТ „Ч. Січ“ не
зможе здійснити дальших
планів спортово-виховної
праці.

Тому Управа Т-ва рішила
звернутися до українсь-
кого Громадянства з
просьбою набути 5-ти
доларові виказки, які
служитимуть для їх
власників картою вступу на
усі змагання 1-ої дружини
копаного м'яча і інших
дружин.

У цей час, як в ЗСА
копанний м'яч, відбиванка і
теніс набувають небувалої
популярності наше грома-
дянство не може не піддер-
жати наші активні дружини
в яких змагається наша рід-
на молодь.

Не відмовте тієї
піддержки нашому Т-ву,
коли до Вас звернуться
особисто, або листовно
наші представники.

Вступайте масово в ряди
УСВТ „Ч. Січ“! Вписуйте
своїх дітей до активних
ланок „Ч. Січ“! Відвідайте
постійно усі змагання і
розвагові імпрези „Ч. Січ“!
Допомогайте нам вихову-
вати здорову тілом і душею
українську молодь!

Управа УСВТ „Чорно-
морська Січ“

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНІ
УНСОЮЗУ!

Мілена Рудницька
Невидимі
Стігмати

Книжка у твердій темно-брон-
зовій обгорці із золотими
суквами. 552 сторінки із фо-
тографічною документальною.
Ціна 15.00 доларів.
SVOBODA
30 Montgomery Street
Jersey City, N.J. 07303

Бучач і
Бучачина

Історично-мемуарний збірник.
Книжка у твердій коралевій
обгорці із золотими буквами,
роботи мистця ЯКОВА ГНІЗ-
ДОВСЬКОГО. 943 сторінок з
малою.

Ціна \$25.00 + \$1.00 пересилка
SVOBODA
30 Montgomery Street
Jersey City, N.J. 07303

Чортківська
Округа

Історично-мемуарний збірник.
Повість: Чортків, Копичинці,
Борщів, Заліщики.
Книжка у твердій темно-синій
обгорці і золотими буквами,
роботи мистця ЯКОВА ГНІЗ-
ДОВСЬКОГО. 926 сторінок.
Ціна 25.00 дол. + \$1 пересил.

SVOBODA
30 Montgomery Street
Jersey City, N.J. 07303

Велика втрата

У Чикаго дня 10-го чер-
вня ц. р. по короткій серце-
вій недугі, ненадібно помер
д-р Роман Фільварків. Но-
го смерть — це болюча
втрата не тільки для най-
ближчої родини, але й для
цілої нашої спільноти, бо
Покійний був вартісною
людиною з уваги на свої
інтелектуальні здібності,
шляхетні прикмети духа й
характеру, високу профе-
сійну кваліфікацію.

Його життєвий шлях
був важким, за винятком
безжурних дитячих років.
Він народився 5-го січня
1919 р. в селі Демія біля
Миколаїва над Дністром, де
його дідо о. прелат Нико-
лай був доволитим паро-
хом. Батько Євген працю-
вав у Національній Держав-
ній Лівій як дипломований
інженер — лісник Віденсь-
кого університету, тому сл.
п. Р. Фільварків виступав і
виховувався у Львові. Під
дбайливою опікою батьків
він здобув знання й освіту,
закінчуючи середнє на-
вчання матурою у Українсь-
кій Академічній Гімназії-
Філії 1937 року.

Як гімназійний абсолю-
тент, снував великі плани
й надії. Але, виведоші при-
шли перші розчарування й
ударі ляхів долі. Маючи
природні технічні здібнос-
ті, намагався дістатися
на політехніку у Львові.

Через обмеженість місць
для українських студентів
і польську шовіністичну
політику туди його не
прийняли. Чергового року
знову те саме. І так пропа-
дають два шкільні роки.

Назрівало трагічне по-
ді. Напередодні Другої
світової війни померла його
молода мати, яка похо-
дила зі стародавнього свя-
щенничого роду Стефано-
вичів. З приходом першої
більшовицької окупації,
НКВД арештувала двох
його братів, які гинули за-
морожені. Тіло молодшого
з них знайдено між стоса-
ми трупів Львівської тор-
ми — Бригідок. Прибитий
важким горем, виведоші пі-
сля того вираз на розрив
серця нещасний батько. В
часі другої більшовицької
окупації гине наймолодша
сестра із виснаження і по-
боїв, після довгого пере-
бування в тюрмі за спів-
працю з УПА. За німець-
ких часів бл. п. Роман по-
падає в тюрму, з якої за
наполегливими стараннями
своїх сестер вдається ви-
йти на волю. По виході з
тюрми вступає на медици-
ну. Університетські студії
перериває вибух німецько-
більшовицької війни. Тре-
ба покидати рідні землі і

втікати на чужину.

На еміграції, спершу пра-
цює як студент в одному
з Віденських шпиталів, а
згодом продовжує медич-
ні студії в Інсбрукському
університеті. Важкою пра-
цею, серед несприятливих
обставин, заробляв на про-
житок і оплату своїх сту-
дій. Тільки завдяки надмір-
ним зусиллям, залізній си-
лі волі й непересічним здіб-
ностям, здобуває 1949 року
лікарський диплом. Впро-
довж року виготовляє нау-
кову працю і 1950 р. одер-
жує докторат.

В 1951 р. переїжджає на
постійний побут до ЗСА,
зачепатковує новий
етап у своєму житті, етап
боротьби за освітлення най-
вищих професійних квалі-
фікацій і гідне виконання
свого почесного звання.
Із тією метою знову важ-
ко працює, відбуває лікар-
ські практики — інтерншіп,
резидентуру патології, зде-
успішно різні іспити, по-
стійно поглиблює своє зна-
ння, здобуваючи чимраз
кращі й вищі становниці.
Як сеньйор — патолог, був
інструктором в Джордж
Тавні і Норт-Вестерн уні-
верситетах, директором
Приватних Клінічних Ла-
бораторій в Чикаго, членом
Колегії Американських Па-
тологів, Американського
Т-ва Клінічних Патологів і
Академії Інтернаціональної
Патології.

У приватному й родинно-
му житті Покійний був при-
ятним, скромним, щирим,
услужливим, щедрим, вирозу-
мливим для інших, коротко
сказавши, — була це май-
же ідеальна людина, яку
любили, шанували й висо-
ко цінили свої земляки й
чужинці.

Перебуваючи у Вашинг-
тоні, він брав активну
участь у суспільно — гро-
мадському житті, для роз-
витку якого немало при-
чинився. В Чикаго деякий
час співпрацював у редак-
ції часопису „Українське
Життя“, але не поділяв
його ідеологічних напям-
них, тому звідтіля відій-
шов. Залишився активним
членом Львівського Від-
ділу УЛТІПА. Був популяр-
ний як великий любитель
природи, добрий лещатар,
ловець і рибалка.

У віри праці, після важ-
ких життєвих зусиль, тур-
бот, поривів і змагань, коли
здавалося усміхнеться йо-
му щастя, несподівано про-
рвалося намісто його жит-
тя, бо з Волею його
душа відійшла в небесні
хороми, де нема сліз, болю
й печалі.

Н. Н.

HELP WANTED

TOOL & DIE MAKER
— for progressive dies. Die repair & die
setting side feed. Our Co. 1st in its field is
looking for the above positions. Steady
work, excellent working conditions &
benefits. Top pay for top people.
(201) 751-7377

**HOUSEKEEPERS, CHAMBERMAIDS
HANDYMAN, SUPER**
Days, nights, live-in. Top dollar.
Apply in person
HOTEL SETON
144 E. 40th Street
between 9 a.m. and Noon

**ПОШУКУЄТЬСЯ
ГОСПОДИНЮ-ПАНЮ**
до товариства для старої
жінки. Спання на місці. За ін-
формаційні телефонувати:
(212) 442-3837
Стетен Айленд, Нью Йорк

REAL ESTATE

9-кімн. дім, коло Союзівки —
\$33,000.00.

6-кімн. дім, три акри землі —
\$50,000.00.

70 акрів землі, серед стейтово-
го лісу, гірський потік,
асфальтова дорога, за аker
\$750.00.

19 акрів землі, коло Союзівки
— \$18,000.00.

STEPHAN OLEKSIW
Licensed Real Estate Broker
Rock Haven Rd., P.O. Box 348
Kerhonkson, N.Y. 12446
Tel. Kerhonkson (914) 626-7692

SACRIFICE

BUNGALOW COLONY
Ellenville, N.Y. 42 units. Winter home.
Rec. hall. Restaurant. Main highway.
(914) 647-4880

A. E. SMAL & Co.
REAL ESTATE & INSURANCE
1733 Springfield Avenue
Maplewood, N.J. 07040
(201) 761-7500

Приймає всі роди забезпе-
чення, зокрема: на особові
і вантажні авта та мото-
цикли; від вогню, від від-
повідальності і бонди; на
життя і акцидентів поліси.

Продає і приймає на про-
даж нерухомості в Мей-
пелвуді. Ірвінгтоні та
всіх доколичних місце-
востях.

БАТЬКИ! Зв'яжіть замоло-
ду ваших дітей з наістар-
шою, найбільшою й найба-
гатішою українською наці-
ональною установою поза ме-
жами батьківщини, якою є
Український Народний Со-
юз, щоб забезпечити їм кращу
будущність, в нашій громаді
і вільному світі нового сві-
тового гелла!

Микола Понеділок
**Рятуйте мою
душу**
ПОВІСТЬ
Обкладинка та ілюстрації
ЕДВАРДА КОЗАКА-ЕКО
Сторінок 603 Ціна 8:00 дол.
SVOBODA
30 Montgomery Street
Jersey City, N.J. 07303

Мешканців стейту Нью Джерзі зо-
бов'язує 5% стейтового податку.

FUNERAL DIRECTORS

ПЕТРО ЯРЕМА
УКР. ПОГРЕБНИК
Займається Похоронами
в BRONX, BROOKLYN,
NEW YORK і ОКОЛИЦЯХ
КОНТРОЛЬОВАНА
ТЕМПЕРАТУРА
Peter Jarema
129 EAST 7th STREET
NEW YORK, N.Y.
ORegon 4-2568

LYTWYN & LYTWYN
**UKRAINIAN
FUNERAL DIRECTORS**
AIR CONDITIONED
Обслуґа ІЦІПА І ЧЕСНА.
Our Services Are Available
Anywhere In New Jersey.
Також займаємося похоро-
нами на цвинтарі в Банді
Вруку і перепохороненні Тіл-
них Останків з різних
країн світу.
801 Springfield Avenue
IRVINGTON, N.J.
NEWARK, N.J.
ESsex 5-5555